

הנח להם לישראל (ב)

נתיבי-עם, רנ"ג

בנתיבי-עם היומי, מחודש אדר שני התשע"ט, העלינו את הניב העומד פה בכותרת "הנח להם לישראל", כמייצג את המדיניות שלא להכביר קשיים ומעמסות בחייו של היהודי שומר המצוות. כל אחד ואחד מאתנו חווה את הדוגמאות למכביר ואין כאן המקום להרבות להג. בעל **נתיבי-עם**, שחי את העם ותלאותיו והבין ללבם של המונים, מפרט את עמדתו ביחס ל"חזרה" (דעת מרן ש"ההיתר הוא דוקא כשעודנו רותח ולא הניחו מידו ומבושל כל צרכו"). באומרו: "ולא לגזור גזרות שלא גזרו רז"ל". ויש להם על מה שיסמוכו "ועינינו הרואות, שהראשונים כמלאכים (!!!) מצאו לנכון ללמד זכות ולא להחמיר... שבמצוות ענג שבת, ישראל אדוקים מאד. בחזקת פוק חזי מה עמא דבר.

בדיון **בסימן שי"ט**, מבאר **נתיבי-עם** שורשה של הלכה המקלה על הגזרה. ומובאת גם המחלוקת בדבר צרעה הנמצאת בכוס, המותר להוציאה אם לאו. כדוגמת הזבוב הנופל במשקה שאסור להוציאו מחמת בורר, כי יש גורסים שיש ברירה בלח. אבל זכור לנו פיוטו, במתכונת פלינדרום, של ר' אברהם אבן עזרא: "פרשנו רעבתן שבדבש נתבער ונשרף". שיש בו פתרון הלכתי, ברור אם כי מרומז פיוטית.

כאשר מדגיש מחבר **נתיבי-עם** שלא לגזור גזרות, הוא מתכון כמובן לאיכות העליונה של רז"ל, שמול כוחם אין בנו עז או יכולת. אך יש להבין גם את ענין הכמות, המציץ מן החרכים. רז"ל גזרו גזרות למכביר. ספירה מהירה מצביעה על עשרות רבות של גזרות "שמא וכו'" במסכתות התלמוד ובפרשנויותיו ועוד מאות רבות בדברי הפוסקים. ולדוגמא נביא את **ילקוט יוסף** בהלכותיו על "דברים האסורים לעשות לאור הנר": "מותר ללמוד בערב שבת לאור מנורת חשמל מיטלטלת, שאין לגזור שמא יבוא לכבות בידים את אור החשמל עם גמר הלימוד, כהרגלו בימות החול. שזו היא גזרה חדשה. ואין לגזור גזירות מדעתנו", בהתאמה מוחלטת עם הנוסח שבפי בעל **נתיבי-עם**, כדלעיל.

למדנו את העיקרון ונבין שאנו נוהגים כדין ולא תחת גזרות שלא חזו חז"ל, שאינן מוסיפות למעלת המצוות אם לא אחרת. ימשכו חיינו השגרתיים של ענג שבת המסורתי הנקוט בידינו ובפינו מימות דור. זאת חוקת התורה.